

VERSLAG LAND- EN TUINBOUWRAAD

Datum vergadering: 28 juli 2025

Aanwezig: Arthur Orlans (schepen van Landbouw), Pauline Weterings (dienst Milieu en Landbouw, secretaris), Carine Muyldermans, Chris Andries, Chris Van Steenwinkel, Francis De Prins, Irene De Haes, Johan Teughels, Koen Verbruggen, Kurt Verbruggen (voorzitter), Luc Selleslagh, Paul Vander Elst, Tim Maes en Wilfried Maes

Verontschuldigd: Albert Schillemans, Albert Van Alsenoy (ondervoorzitter), Alex Eekelaers (dienst Milieu en Landbouw, diensthoofd), Brent Selleslagh, Dirk Janssens, Julien De Prins, Koenraad De Wit, Maarten Maes, Maria Dierickx, Nadine Cremie en Wim Dalemans

Spreeker: Arthur Orlans (schepen van Landbouw)

AGENDA

- Verwelkoming
- Goedkeuring verslag
- Voorstelling van bestuursakkoord door de schepen van Landbouw
- Varia
 - o Melding: weerstations
 - o Werkgroep: wijzigen van de statuten
 - o Bezoek: percelen 'Water voor Landbouw'
 - o Stand van zaken: boscompensatie Witte Kinderbos
 - o Melding: onderhoud van openbaar groen

VERWELKOMING

Kurt Verbruggen, voorzitter van de adviesraad, verwelkomt de leden.

GOEDKEURING VERSLAG

Het verslag van de vorige vergadering (5 mei 2025) wordt goedgekeurd. Er waren geen opmerkingen.

BESTUURSAKKOORD

Arthur Orlans, schepen van Landbouw, licht het [Beleidsplan 2026-2031](#) van Mechelen toe. Hij begint met een beknopte terugblik op het verloop van het proces: hoe kwam het beleidsplan tot stand en waar staan we momenteel. Vervolgens gaat hij dieper in op de specifieke doelstellingen die in het plan zijn opgenomen.

Na de gemeenteraadsverkiezingen werd een nieuwe bestuurscoalitie gevormd tussen *Voor Mechelen* en *Vooruit*. Deze samenwerking resulteerde in een hoofdlijnenakkoord met 30 hoofdpunten. In dit akkoord werd vastgelegd welke thema's de komende zes jaar de meeste aandacht van het stadsbestuur krijgen.

Het stadsbestuur zette deze strategische lijnen om in een financieel onderbouwd beleidsplan. Dit plan is inmiddels afgerond en vertaald naar concrete acties voor Mechelen. Deze grondige voorbereiding vormt de basis voor de meerjarenplanning 2026–2031, die dit najaar definitief wordt vastgelegd.

Proces

- Oktober 2024: hoofdlijnenakkoord
- Eind juni 2025: Financieel onderbouwd beleidsplan
- Najaar 2025: Definitieve begroting 2026-2031

‘Werk, Ondernemen & Landbouw’

In het beleidsplan wordt landbouw bewust naast ‘werk en ondernemen’ vernoemd. Dit is een weloverwogen keuze waarmee het stadsbestuur de ondernemingsvrijheid van landbouwers wil erkennen en versterken.

Arthur Orlans moedigt de leden van de land- en tuinbouwadviesraad aan om het beleidsplan niet alleen te bekijken vanuit hun rol als landbouwers, maar ook als betrokken inwoners van Mechelen. Het plan bevat namelijk een tal van interessante initiatieven en beleidsmaatregelen die voor iedereen relevant kunnen zijn.

- **Punt 285**

“De landbouwadviesraad blijft de belangrijkste gesprekspartner voor alle beleidsaangelegenheden die met landbouw te maken hebben.”

De land- en tuinbouwadviesraad fungeert als belangrijkste gesprekspartner van het stadsbestuur voor alle beleidskwesties die verband houden met landbouw. De raad speelt een cruciale rol in het vormgeven van het landbouwbeleid in Mechelen.

Regelmatige samenkomsten van de advies, eventueel op het terrein zelf, zijn van groot belang om het overleg praktijkgericht te houden en maken het mogelijk om de actuele behoeften en kansen snel te signaleren.

Officiële beleidsbeslissingen rond landbouw worden aan deze raad voorgelegd. Dat sluit echter niet uit dat er ook ruimte is voor individuele gesprekken om te zoeken naar oplossingen of snel te kunnen handelen. Zo is in situaties die om onmiddellijke respons vragen – zoals het weersfenomeen van 9 juli – de voorzitter van de adviesraad het eerste aanspreekpunt.

- **Punt 289**

“Leest, Heffen en Hombeek moeten actieve landbouwdorpen blijven. In het nieuwe Beleidsplan Ruimte Mechelen hebben we het landbouwareaal veilig gesteld.”

Het vrijwaren van de essentie van het Hombeeks Plateau is één van de belangrijkste prioriteiten. Deze visie is verankerd in het Beleidsplan Ruimte Mechelen (BRM) én werd opgenomen in het bestuursakkoord met de nieuwe coalitiepartner. Het stadsbestuur wil garanderen dat actieve landbouw op het Hombeeks Plateau kan blijven voortbestaan.

- **Punt 284, 287, 288, 290**

“Duurzaamheid, korte keten en circulariteit zijn economisch kernbegrippen geworden. We maken dit in ons relatiebeheer top of mind en staan ondernemers bij via ons netwerk.”

“Natuur en landbouw gaan hand in hand. We maken dat concreet door boeren een rol te geven in het landschapsbeheer, ook in het Natuurpark Rivierenland.”

“Samen met de landbouwrapraad voeren we vanuit de stad een actief beleid onder het label Mechelen Natuurlijk. We hebben bijzondere aandacht voor jonge boeren en biolandbouw.”

“Met een hagenplan zorgen we ervoor dat meer perceelsgrenzen afgebakend worden met hagen in plaats van met houten balken of prikkeldraad.”

Naast het bevorderen van duurzaamheid en circulariteit, zal ook worden ingetekend op projecten die de korte keten versterken.

In het verleden werd bovendien de vraag opgeworpen waarom landbouwers geen actieve rol krijgen in het landschapsbeheer. In de komende legislatuur wil het stadsbestuur dit verder concretiseren. Dit wordt ondersteund door werkmiddelen die zijn gebaseerd op het subsidiereglement van gemeente Zemst.

Verder wordt ingezet op de uitwerking van een hagenplan. Dit moet ertoe leiden dat perceelsgrenzen vaker worden afgebakend met hagen in plaats van prikkeldraad of zonder duidelijke afbakening. Hagen vormen een duurzaam en ecologisch alternatief: ze zorgen voor

een natuurlijke perceelsgrens, versterken het landschappelijk uitzicht en karakter en kunnen een rol spelen binnen het landschapsbeheer.

Telkens focus op landbouw

De Proeverslus werd oorspronkelijk opgezet om de verbinding te versterken tussen de Mechelaar in het centrum en het Hombeeks Plateau. Het doel van de fietstocht was om streekproducten in de kijker te zetten en een positieve perceptie van landbouw te creëren. De afgelopen jaren was deze focus wat verloren gegaan, maar er is een duidelijke ambitie om dit initiatief opnieuw op te nemen en te versterken.

- **Punt 286.**

“In samenspraak met de landbouwadviesraad onderzoeken we hoe we de waterzekerheid van onze boeren kunnen verbeteren.”

Hoewel er in de vorige legislatuur enkele initiatieven zijn genomen, zoals het bufferbekken in de Bankstraat, de installatie van weerstations, peilgestuurde stuwen en drainage. Het geplande project kon niet worden uitgevoerd, omdat de studie hiervoor zonder gevolg bleef door het ontbreken van de noodzakelijke medewerking van de grondeigenaar. Daardoor bleef de voorbereiding zonder resultaat.

Oproep: geschikte percelen gezocht voor waterproject landbouw

Deze legislatuur wil het stadsbestuur een concreet project realiseren rond waterbeschikbaarheid voor landbouw. Hiervoor is in de begroting €200.000 voorzien.

Momenteel zijn we actief op zoek naar een geschikt perceel waar een waterproject gerealiseerd kan worden. Er zijn al meerdere terreinbezoeken uitgevoerd, maar aanvullende voorstellen blijven welkom.

Op basis van de verzamelde informatie zal een shortlist van vier à vijf potentiële locaties worden opgesteld. Voor elk van deze locaties wordt een terreinbezoek georganiseerd, waarbij geïnteresseerde leden van de landbouwadviesraad de kans krijgen om mee te gaan.

Er wordt een gezamenlijk moment afgesproken om de geselecteerde percelen te bekijken en te beoordelen, zodat een weloverwogen keuze wordt gemaakt. Op basis van deze bezoeken wordt een voorkeurslocatie geselecteerd. Tijdens een volgende vergadering van de landbouwadviesraad wordt getracht om tot een definitieve keuze te komen.

Belangrijk aandachtspunt: het perceel moet goed gelegen zijn zodat landbouwers kunnen aftakken of oppompen, maar het project moet ook vergund kunnen worden. Tijdens het traject moet er rekening worden gehouden met het feit dat Stad Mechelen niet altijd de vergunningverlenende overheid is. Dit kan ertoe leiden dat bepaalde denkpistes niet altijd realiseerbaar blijken en het proces vastloopt.

Johan Teughels benadrukt dat de waterbehoefte binnen het Hombeeks Plateau sterk varieert, wat maakt dat het noodzakelijk is om vooraf zowel de noden en mogelijkheden in kaart te brengen. Hij wijst erop dat mogelijke maatregelen onder meer bestaan uit het vertragen van waterstromen door middel van stuwen, bv. bij de Dorpelpoel, maar ook stapsgewijs bufferen van water, bijvoorbeeld met behulp van een zonnepomp. Bijkomend stelt Johan het inzetten van kantelstuwen voor, waarmee water trapgewijs naar het hoogste punt van het Hombeeks Plateau kan worden gebracht.

Daarnaast wijst hij erop dat het onwenselijk is het volledige budget te besteden aan een oplossing die slechts een beperkt aantal landbouwers ten goede komt. Het gedeeltelijk inzetten van het budget is beter om de waterbehoefte geleidelijk en op verschillende locaties te vervullen.

Koen Verbruggen geeft aan dat hij het vervoer van water geen haalbare optie vindt en dit enkel als uiterste noodoplossing (“plan Z”) beschouwt. Kurt Verbruggen verwijst naar een project in West-Vlaanderen, waarbij water door industrie ter beschikking wordt en vraagt zich af hoe

dergelijke initiatieven daar zijn gerealiseerd. Paul Vander Elst stelt voor om putten te boren en landbouwers te voorzien van een vergunning om water op te pompen.

Arthur Orlans herinnert eraan dat Stad Mechelen niet altijd de bevoegde vergunningverlenende overheid is, en dat bij aanvragen van omgevingsvergunningen ook advies van bepaalde instanties moet worden ingewonnen. Koen Verbruggen geeft aan dat hij het betreurd dat er niets is gebeurd met de input van de participatieavonden in 2020. Hij benadrukt dat er strategisch naar gronden moet worden gekeken. De Aabeek kwam tijdens de participatieavonden prominent naar voren. De Polder van Willebroek en de Provincie Antwerpen dienen hiervoor advies te geven.

De schepen wijst nogmaals op het probleem rond de grondeigenaars. Eerst moet duidelijk worden waar het haalbaar is en of er bereidheid tot medewerking van de grondeigenaar(s) is. In het verleden is dit juist op dit punt misgelopen (cfr. studie). Hij herhaalt dat er al twee interessante opties zijn aangereikt, maar dat we nog steeds op zoek zijn naar extra mogelijkheden. Vandaar de oproep aan landbouwers en grondeigenaars.

Pauline Weterings zal dit samen met Myrtle Verhaeven (Oriom) verder opvolgen.

Financiële ondersteuning

Binnen deze legislatuur is er financiering voorzien voor de verschillende landbouw gerelateerde acties en projecten:

- Voor de realisatie van een waterproject voor landbouw is €200.000 voorzien;
- Daarnaast is er ruimte voor cofinanciering en zal er ook ingetekend worden op relevante projectoproepen (cfr. Akkerrandenproject);
- Voor de ondersteuning van landbouwinvesteringen is een totaalbudget van €60.000 voorzien, gespreid over de volledige legislatuur. Landbouwers kunnen een subsidie voor hun investering aanvragen, conform het subsidiereglement dat de voorbije jaren werd toegepast;
- Jaarlijks wordt €30.000 uitgetrokken voor landschapsbeheer.

Verkoop- en ruilbeleid

Het BRM vormt de leidraad voor het verkoop- en ruilbeleid van Stad Mechelen. De aanpak blijft consistent met de voorbije twee jaar: landbouwgronden buiten Mechelen worden verkocht, via openbare verkoop of aan het betrokken lokale bestuur. Mechelen ziet het niet als haar kerntaak om landbouwgronden in bijvoorbeeld Oostende te bezitten, omdat Mechelen daar geen democratische legitimiteit heeft.

Binnen Mechelen wil het stadsbestuur ook landbouwgronden verkopen, maar zeker niet alles. Net zoals de afgelopen jaren wordt dezelfde aanpak gehanteerd. Gronden worden in eerste instantie verkocht aan de zittende pachter. Voor verdere informatie neem je best contact op met Dominique Deroover.

Momenteel zijn, binnen het grondgebied van Mechelen, alle landbouwgronden in eigendom van Stad verpacht, behalve drie percelen die binnenkort vrijkomen. Daarbij stellen we ons de volgende vragen:

- Verkopen we deze openbaar?
- Zijn ze interessant voor innovatieve landbouwprojecten?
- Kunnen we ze inzetten om jonge, startende boeren kansen te geven?

Samenwerking met Provincie Antwerpen

Op 14 juli had Arthur Orlans een overleg met Deputé Jinnih Beels over de mogelijke samenwerking met de Provincie Antwerpen. Tijdens het gesprek werd besproken hoe stad en provincie hun landbouwbeleid beter op elkaar kunnen afstemmen en versterken. Deputé Beels gaf aan dat ze actief beleid rond landbouw wil maken en dat ze openstaat om ondersteuning te bieden waar mogelijk. Een concreet voorbeeld dat werd besproken is een mogelijke samenwerking met de Landbouwschool PTS.

VARIA

- **MELDING: WEERSTATIONS**

Paul Vander Elst meldt dat er technische problemen zijn met de weerstations die werden aangekocht in het kader van het project *Water voor Landbouw*. De toestellen dienen opnieuw afgesteld te worden, aangezien ze onderling afwijkende metingen tonen die niet te wijten zijn aan lokale weersverschillen.

Op éénzelfde locatie geven de weerstations verschillende metingen weer. Om een voorbeeld te geven: de app van Paul Vander Elst geeft voor zijn locatie een neerslaghoeveelheid van 5 mm aan, terwijl Carine Muyldermans via haar app voor exact dezelfde locatie 10 mm afleest.

Op 7 augustus heeft Pauline Weterings hiervoor contact opgenomen met Benjamin Vermeulen.

- **WERKGROEP: WIJZIGEN VAN DE STATUTEN**

Binnen deze werkgroep worden de statuten herbekeken met de bedoeling om een aangepast voorstel voor te leggen tijdens één van de komende vergaderingen. Tot op heden heeft dit overleg nog niet kunnen plaatsvinden.

Johan Teughels polst naar een geschikt moment om samen te zitten met betrokken leden. Hij, Kurt Verbruggen en Koen Verbruggen spreken af om op vrijdagavond 17 oktober samen te komen, en brengen Albert Van Alsenoy hiervan op de hoogte.

- **BEZOEK: PERCELEN 'WATER VOOR LANDBOUW'**

Arthur Orlans polst of er binnen de landbouwadvisraad interesse is om samen op terreinbezoek te gaan om de mogelijke projectlocaties te bekijken. Kurt Verbruggen stelt voor om de uitnodiging naar alle leden van de raad te sturen, zodat iedereen die interesse heeft, de kans krijgt om mee te gaan. Hij suggereert om het bezoek bij voorkeur op een weekenddag te organiseren, zodat de meeste leden kunnen aansluiten.

- **STAND VAN ZAKEN: BOSCOMPENSATIE WITTE KINDERBOS**

Kurt Verbruggen informeert naar de huidige stand van zaken rond de boscompensatie voor het Witte Kinderbos. Hij vraagt zich af waarom er sprake is van 30 hectare compensatie en merkt op dat er een infomoment aangekondigd was, maar dat hij daar nadien niets meer over heeft vernomen. Hij vraagt of dit infomoment heeft plaatsgevonden.

De schepen geeft aan dat hij niet op de hoogte is van de details van het dossier, maar wel weet dat voor elke gekapte boom twee nieuwe bomen moeten worden gecompenseerd. Verder heeft hij geen bijkomende informatie.

Daarnaast wijst Arthur Orlans op het belang van goede wederzijdse communicatie. Hij benadrukt dat het cruciaal is om elkaar goed op de hoogte te houden, aangezien informatie vaak via verschillende kanalen binnenkomt.

Als voorbeeld verwijst hij naar het dossier rond het Witte Kinderbos. In eerste instantie beschouwde hij dit als een mobiliteitsdossier, zonder te beseffen dat landbouw er ook op een manier aan gekoppeld is. Hij nodigt de leden van de landbouwraad uit om hem actief aan te spreken of een bericht te sturen.

- **MELDING: ONDERHOUD VAN OPENBAAR GROEN**

Op verschillende locaties veroorzaakt het openbaar groen hinder voor landbouwers, voornamelijk door overhangende takken en verwilderde begroeiing. Door de leden worden de volgende locaties gemeld:

- Tantelarestraat: boomtakken hangen over de weg waardoor landbouwvoertuigen, zoals tractoren, er moeilijk kunnen passeren.
- Boomekensstraat (tussen huisnummer 8 en 12): takken hangen over de straat.
- Juniorslaan, ter hoogte van de watertoren en nabij de Aabeek

- Schoorstraat
- Brede Dries: bomen groeien in de beek

Er wordt gevraagd wanneer het onderhoud op deze locaties zal plaatsvinden. Pauline Weterings geeft aan dat zij hierover geen concrete timing kan geven, maar dat ze de uitvoeringsdiensten op de hoogte zal brengen. Daarnaast raadt ze aan om dergelijke situaties ook zelf te melden via: www.mechelen.be/melding.

Op 1 augustus diende ze een melding bij de uitvoeringsdienst in.

AGENDAPUNTEN VOLGENDE VERGADERING

- Werkgroep: suggesties voor het veranderen van de statuten

Voor verslag,

Pauline Weterings